

บทที่ 2

ประวัติศาสตร์ว่าด้วย “กะเหรี่ยง” ในอาณาบริเวณชายแดนไทย-พม่า

“เป๋อ เหม่ ควะ เล่อ ซ่อ ดี เดอ ¹ (เมื่อย้อนกลับไปดูอดีตเดอ	เป๋อ คอ ปื่อ แหว่ และ เล่อ แคะ เล่อ” เราเป็นพี่น้องกันหมด)
“เป๋อ เกรอ โอะ ปกา ที เต๋อ เก ปกา ที เก ปกา ที บะ เป เก๋อ ตอ ถ่อ เป๋อ ก่อ ชู เล ² (อย่าไปขึ้นขมยินดีในน้ำของคนอื่น น้ำคนอื่นดีเขาต้องซื้อมา ช่วยกันรักษากอชูล	เป๋อ เกรอ โอะ ปกา ก่อ เตอ เก ปกา ก่อ เก ปกา ก่อ บะ เป ปกา เซาะ เอาะ เม เป๋อ เอาะ เม” อย่าไปขึ้นขมยินดีในแผ่นดินคนอื่น แผ่นดินคนอื่นงดงามต้องเสียเงิน คนอื่นได้กินเราก็ได้กิน)
“เป๋อ เกรอ เป๋อ ที มา หลอ เป๋อ ที เก เป๋อ โอะ เก้าะ เก๋อ ตอ ถ่อ เป๋อ ก่อ ชู ลอ ³ (ขึ้นขมยินดีน้ำคนอื่นทำไม ถึงน้ำคนอื่นจะดีแต่เราอยู่ไม่ได้ ช่วยกันรักษากอชูล	เป๋อ เกรอ ป่า ก่อ มา หลอ ปกา ก่อ เก เป๋อ โอะ เก้าะ ปกา เซาะ เอาะ มอ เป๋อ เอาะ มอ” ขึ้นขมยินดีแผ่นดินคนอื่นทำไม แผ่นดินคนอื่นสวยงามเราอยู่ไม่ได้ คนอื่นกินเราก็ได้กิน) (แปลโดยผู้เขียน)

“ทา” หรือเพลงคำขับแนวมุขปาฐะที่มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวของคนกะเหรี่ยง ทาสามบทข้างต้นที่ยกมาเป็นเพียงตัวอย่างทาหลายๆ บทที่คนกะเหรี่ยงมีและทาทังสามบทมีนัยยะเพื่อนำเสนอคติ ความเชื่อของคนกะเหรี่ยงเกี่ยวกับกำเนิดของคนกะเหรี่ยงทั้งที่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในประเทศไทยและประเทศพม่า นอกจากทาแล้วคนกะเหรี่ยงยังมี นิทาน ตำนาน ที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์

¹ ซ่อดีเดอ หมายถึง น้อง ตำนานเล่าว่า “เริ่มแรกเดิมทีนั้น ขวา (ตามความเชื่อนี้เข้าใจกันว่าเป็นมนุษย์เพศ) ได้ท้องมนุษย์ที่น้อง เมื่อถึงเวลาแล้วก็สืบน้องจนละเอียดแล้วโปรยออกไปบนพื้นดินให้กำเนิดเป็นมนุษย์นานาเผ่า ขวาโปรยน้องที่สืบออกไปครั้งแรกทำให้เกิดเป็นปกาเกอญอ ซึ่งถือว่าเป็นบุตรหัวปี มีหน้าที่ต้องดูแลบ้านและน้องๆ ขวาได้โปรยน้องสืบต่อๆ ไปจนเกิดเป็นคนจีน คนไทย ฝรั่งเศส ฯลฯ กลุ่มคนที่มีจำนวนมากเหล่านี้เป็นเพราะขวาได้โปรยหลายครั้งส่วนปกาเกอญอนั้นขวาโปรยครั้งเดียวจึงเป็นชนกลุ่มน้อย” (อ้างในวินัย บุญเหลือ, 2545)

ในการนำเสนอ ทา กะเหรี่ยงนั้นผู้เขียนขอเขียนทับศัพท์คำกะเหรี่ยงและคำแปลทั้งนี้เพื่อให้คนที่สามารถอ่านและเข้าใจภาษากะเหรี่ยงจะได้อ่านในส่วนที่เป็นภาษากะเหรี่ยงและบางท่านอาจตีความหรือแปลความหมายของคำบางคำต่างออกไปจากผู้เขียน

² กอชูล คือแผ่นดินของคนกะเหรี่ยงในพม่า

³ กอชูลอแผ่นดินของคนกะเหรี่ยงในประเทศไทย

ความเป็นมาของคนกะเหรี่ยง เช่น ผ่านตำนานเรื่อง “เทาะแม่ป่า” ที่เล่าสืบต่อกันมาว่า “พื่อเทาะแม่ป่า” เป็นผู้นำหมู่บ้านของคนกะเหรี่ยงอาศัยอยู่บนภูเขา ทอทีปล่อก่อ เมื่ออยู่ไปนานวันลูกหลานของพื่อเทาะแม่ป่าก็เริ่มมากขึ้นๆ จนพื้นที่เดิมไม่เพียงพอต่อการทำมาหากิน พื่อเทาะแม่ป่า จึงพา ลูกๆ หลานๆ อพยพย้ายถิ่นไปหาที่ทำกินแห่งใหม่ โดยพื่อเทาะแม่ป่าได้บอกกับลูกหลานระหว่างเดินทางว่า ให้เอาไม้เท้าจิ้มลงไปดินแล้วให้ดึงไม้เท้าขึ้นออกมา หากหลุมนั้นกลับเต็มเหมือนเดิม ก็ให้ทำซ้ำจนครบ 7 ครั้ง หากครบ 7 ครั้งแล้วหลุมที่จิ้มลงไปยังคงกลับมาเต็มเหมือนเดิมแสดงว่าที่แห่งนั้นเหมาะที่จะอยู่อาศัยและตั้งถิ่นฐาน ลูกหลานพื่อเทาะแม่ป่าจึงได้ทำตามและหยุดสร้างบ้านเรือนในที่ต่างๆ แถวลุ่มน้ำสาละวินบ้าง ลุ่มน้ำอิระวดีบ้าง กระจายกันไป” (สนและคณะ, 2554) การเป็นลูกหลานของพื่อเทาะแม่ป่าจึงมักจะถูกนำมากล่าวอ้างถึงการมี บรรพบุรุษร่วมกันของคนกะเหรี่ยงไทยและกะเหรี่ยงพม่า แม้คนกะเหรี่ยงไทยและคนกะเหรี่ยงพม่าจะมีทา นิทาน ตำนานที่บอกเล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับเรื่องราวประวัติศาสตร์ ที่เหมือนกัน แต่กระบวนการทางประวัติศาสตร์ การสร้างรัฐสมัยใหม่ที่ுகอาณานิคมในอุษาคเนย์ส่งผลให้คนกะเหรี่ยงถูกแบ่งแยกและแตกต่าง อาศัยอยู่ในรัฐสมัยใหม่ที่กลายมาเป็นประเทศไทยและประเทศพม่าเกิดสิ่งที่เรียกว่า “กะเหรี่ยงไทย” และ “กะเหรี่ยงพม่า” ในหัวข้อต่อไปนี้จะผู้เขียนจะได้นำเสนอให้เห็นกระบวนการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งผลให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า กะเหรี่ยงไทย และ กะเหรี่ยงพม่า

2.1 ประเทศชาติ รัฐอาณานิคม และกำเนิดกะเหรี่ยงไทยและกะเหรี่ยงพม่า

ชื่อที่ใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มนั้นมักจะมีหลายชื่อขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้เรียก คำที่ใช้เรียกตัวเอง (autonyms) มักจะต่างจากคำที่คนอื่นเรียก (exonyms) และคนกลุ่มอื่นก็อาจถูกเรียกได้หลายชื่อ โดยคนจากหลายกลุ่ม (ขวัญชีวัน บัวแดง, 2546) คนกะเหรี่ยงก็เช่นเดียวกันถูกเรียกด้วยชื่อหลายๆชื่อ ไม่ว่าจะเป็นคำว่า “กะเหรี่ยง” หรือคำว่า “ชาวเขา” หรือ “ชาวไทยภูเขา” ในคำนิยามของรัฐบาลไทย ในขณะที่พม่าจะเรียกคนกะเหรี่ยงว่า “คะยิน” คำว่า ยิน (yin) แปลว่าป่าเถื่อน ล้าหลัง (savage/wild) เป็นคำที่มีนัยยะถึงคนที่ไม่เจริญ (McMahon, 1876 อ้างในวินัย บุญถือ, 2545) ส่วนคนภาคเหนือ นั้นมักจะเรียกคนกะเหรี่ยงว่า “ยาง” หรือ “ยางกะเลอ” ซึ่งการเรียกชื่อกลุ่มแต่ละกลุ่มนั้น ชื่อที่คนอื่นเรียกมักจะมีนัยยะในด้านลบต่างไปจากชื่อที่กลุ่มเรียกตัวเอง เช่นเดียวกับคนกะเหรี่ยงถึงแม้จะมีชื่อเรียกที่ต่างกันไปแล้วสำหรับคนกะเหรี่ยงแล้วจะเรียกตัวเองว่า ปกาเกอญอ ซึ่งหมายถึงหมายถึง มนุษย์ หรือการเป็นคน

การเกิดขึ้นของพรมแดนรัฐชาติ นั้นส่งผลให้คนกะเหรี่ยงถูกแบ่งแยกให้กลายเป็นคนกะเหรี่ยงที่ต้องอาศัยอยู่ในสองรัฐ (คือ British Burma และ Siam Kingdom) ก่อนหน้าที่จะมีการพูดถึงพรมแดนรัฐชาตินั้นมีการพูดถึง “พรมแดนทางธรรมชาติ” (Semple, 1911 อ้างใน จักรกริช ตั้ง

ขมณี, 2551: 215) ที่แต่เดิมรัฐจารีตในภูมิภาคนี้ก็ได้ใช้เป็นแนวในการแบ่งอาณาเขตอย่างหลวมๆ สำหรับพรมแดนไทย-พม่าบริเวณแม่น้ำเมยนั้นมีสภาพที่มีลักษณะที่ไม่แน่นอนชัดเจน โดยขอบเขตของพรมแดนจะขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของรัฐและการทำสงครามขยายอาณาเขต ขวัญชีวัน บัวแดง (2551) กล่าวถึงพรมแดนแม่น้ำเมยก่อนที่อังกฤษจะเข้ามายึดครองพม่าว่า การสู้รบกันระหว่างอาณาจักรต่างๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง อาณาจักรใดมีกษัตริย์ที่เข้มแข็งและมีอาณาภพมาก ก็สามารถที่จะรบชนะอาณาจักรอื่นทำให้อาณาจักรอื่นต้องตกเป็นประเทศราช และผู้ที่ชนะการรบก็กวาดต้อนผู้คนมาอยู่ในอาณาจักรของตน การควบคุมการเคลื่อนไหวของผู้คน ในยุคที่ยังไม่มีเขตแดนอย่างชัดเจน จึงดูเหมือนจะไม่เข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาณานิคมชายแดนก็มีพรมแดนธรรมชาติคือแม่น้ำและสันเขา ขวางกั้นเรียงราย เช่น ชายแดนภาคเหนือของไทยและภาคตะวันตกที่ติดกับประเทศพม่าในปัจจุบัน

วิวัฒนาการของพรมแดนเขตไทย-พม่าบริเวณแม่น้ำเมยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายของอำนาจจักรวรรดินิยมอังกฤษ การกำหนดให้แม่น้ำเมยเป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศทำขึ้นในปี 2411 ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการของการสร้างรัฐชาติที่มีเส้นแบ่งดินแดนของชาติ การเกิดขึ้นของเขตแดนระหว่างไทยและพม่าทำให้กลุ่มชนกะเหรี่ยงที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ได้ถูกแบ่งออกจากกัน ในระยะแรกของการเกิดเขตแดนนั้นคิดว่ายังไม่มี การควบคุมที่แน่ชัด ยังเป็นเพียงเส้นที่กำหนดขอบเขตรัฐชาติเท่านั้น (อรรถวุฒิ เกียรติวัฒน์, 2544)

2.2 กะเหรี่ยงพม่ากับการต่อสู้เพื่อแผ่นดิน “กอซูละ”

ชุมชนกะเหรี่ยงในพม่าแต่เดิมก่อนจะมาถึงยุคอาณานิคมนั้น รูปแบบการปกครองอยู่ในระดับหมู่บ้าน ผู้นำกะเหรี่ยงจึงมีฐานะแค่เพียงผู้นำหมู่บ้านเท่านั้น พม่าเองไม่ได้นับหมู่บ้านกะเหรี่ยงให้อยู่ในการปกครองของพม่า แต่จะคอยส่งข้าราชการออกไปเก็บภาษี เครื่องราชบรรณาการและเกณฑ์แรงงานชาวบ้านไปทำงาน (พรพิมล ตรีโชติ, 2542: 91) แต่หลังจากยุคอาณานิคมอังกฤษ เป็นต้นมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมกะเหรี่ยงทั้งการได้รับการพัฒนาในด้านการศึกษา การเมือง การปกครองส่งผลให้เกิดกลุ่มปัญญาชนคนกะเหรี่ยงที่มีแนวคิดในเรื่องชาตินิยม มีความต้องการจะจัดตั้งรัฐบาลของตัวเองและมีความต้องการที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งแผ่นดินของคนกะเหรี่ยงที่เรียกว่า “กอซูละ” อีกทั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการปกครองตัวเอง มีรัฐเป็นของตัวเองภายใต้ชื่อ Karen State และมืองค์กรทางการเมืองภายใต้การนำของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen national Union: KNU) (ต่อไปจะใช้ KNU) มิชชันนารีและอาณานิคมอังกฤษคือสาเหตุสำคัญที่สร้างให้คนกะเหรี่ยงเกิดการเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตัวเอง

การต่อสู้กับรัฐบาลพม่าเพื่อเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตนเองภายใต้ชื่อชนกลุ่มน้อย สัญชาติกะเหรี่ยงมีมานานกว่า 60 ปีจนถึงปัจจุบันอีกทั้งเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากทั่วโลก การกล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนกะเหรี่ยงพม่าโดยเริ่มจากยุคที่มีการต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชของคนกะเหรี่ยงนั้นผู้เขียนเห็นว่าจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และสภาพความจริงของคนกะเหรี่ยงในพม่าได้เป็นอย่างดี

การเข้ามาของผู้นำทางศาสนาและมิชชันนารีเพื่อเผยแพร่ศาสนาในหมู่คนกะเหรี่ยงพมานั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 1807 มิชชันนารีนิกายโปรเตสแตนต์คนแรกที่ทำงานในพม่า การเข้ามาเผยแพร่ศาสนาของมิชชันนารีนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในสังคมคนกะเหรี่ยง สถานภาพทางการศึกษาและการดำเนินชีวิตของคนกะเหรี่ยงได้เปลี่ยนแปลงไปคนกะเหรี่ยงได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และในปี 1832 มิชชันนารีแบ็บติสต์ชาวอเมริกันชื่อ โจนธาน เวด (Jonhan Wade) ได้ประดิษฐ์ตัวหนังสือเขียนภาษากะเหรี่ยงขึ้นโดยใช้ภาษาสะกอเป็นหลักและมิชชันนารี ฟรานซิส เมสัน (Francis Mason) ได้ดัดแปลงระบบดังกล่าวไปใช้กับภาษาโปว การเกิดขึ้นของตัวหนังสือเขียนถือเป็นเครื่องมือสำคัญนอกจากจะใช้เพื่อผลในการเผยแพร่ศาสนาแล้วยังส่งผลให้เกิดการสร้างจิตสำนึกของคนกะเหรี่ยงโดยอาศัยการบันทึกเรื่องราวผ่านตัวหนังสือ (ขวัญชีวัน บัวแดง, 2546) นอกจากนี้ในงานศึกษานี้ ขวัญชีวัน ยังชี้ให้เห็นถึงผลของการเกิดขึ้นของการมีภาษาเขียนของคนกะเหรี่ยงอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่ามาซึ่งความแตกต่างระหว่างคนกะเหรี่ยงกับคนพม่าว่า การเข้ามาสร้างภาษาเขียนและส่งเสริมด้านการศึกษาของมิชชันนารีก่อให้เกิดการอพยพโยกย้ายของคนกะเหรี่ยงจากเขตป่ามาอยู่ในพื้นที่ราบตอนล่างของพม่า จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพม่ากับคนกะเหรี่ยง

นอกจากอิทธิพลด้านศาสนาของมิชชันนารีแล้วการบริหารราชการในเจ้าอาณานิคมอย่างอังกฤษก็มีผลอย่างสำคัญในการช่วยยกระดับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนกะเหรี่ยง

ขจัตภย์ บุรุษพัฒน์ (2540) ได้กล่าวถึงความสำเร็จที่อังกฤษสามารถเข้ามาปกครองอังกฤษได้อย่างสำเร็จว่าได้รับความร่วมมือจากชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะกะเหรี่ยง ซึ่งขจัตภย์ได้กล่าวว่า ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวพม่าภายใต้การนำของนายพลอู อองซานและพรรคพวกอีก 30 คนได้ร่วมมือกับญี่ปุ่นทำการต่อต้านอังกฤษระหว่างที่ญี่ปุ่นยึดครองพม่าเป็นเวลาสามปี ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยได้ร่วมมือกับอังกฤษและพันธมิตรต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวกะเหรี่ยงและชาวคะฉิ่น ได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการช่วยเหลือด้านทหารญี่ปุ่น ทหารกะเหรี่ยงบางคนได้เดินทางไปฝึกในกองทัพของอังกฤษ ส่งผลให้มีจำนวนคนกะเหรี่ยงอยู่ในกองทัพอังกฤษมากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ รวมทั้งคนพม่าด้วย

จากสถานภาพทางสังคมทั้งการมีภาษาเขียน การได้รับการศึกษาในระดับสูง สถานภาพทางการเมือง การปกครองและเศรษฐกิจที่สูงส่งผลให้ผู้นำปัญญาชนคนกะเหรี่ยงมีแนวคิดที่จะเรียกร้อง

ให้คนกะเหรี่ยงตั้งตนเป็นรัฐอิสระ โดยการนำของ Dr. San C. Po เสนอชื่อเรียกร้องให้มีการจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงขึ้น โดยผ่านข้อเสนอในหนังสือชื่อ “Burma and the Karens” ให้เป็นรัฐที่สามารถจะพัฒนาเชื้อชาติของตัวเองให้เจริญก้าวหน้าและแสวงหาความพึงพอใจตามความต้องการได้ภายในรัฐอีกทั้ง Dr. San C. Po ยังได้เสนอรูปแบบการปกครองประเทศพม่าแบบประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่ประกอบด้วยรัฐเล็กต่างๆ ให้อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดี่ยวได้ (พรพิมล ตรีโชติ, 2542: 93)

กระแสเรียกร้องการปกครองตัวเองของคนกะเหรี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นก็ในช่วงเดียวกับที่เกิดกระแสการเรียกร้องเอกราชในพม่าในช่วงปี 1947 ที่ดำเนินไปอย่างเข้มข้น คนกะเหรี่ยงเองวิตกถึงสถานภาพของตัวเองภายหลังหากพม่าได้รับเอกราชแล้ว จึงได้มีตัวแทนของคนกะเหรี่ยงนำโดย พลเอกชอบาอูจี (Saw Ba U Gyi) เสนอให้พม่ามีการปกครองแบบสหพันธรัฐ โดยให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีอิสระ มีรัฐสภาและกองทัพของตัวเอง แต่การเจรจาดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จจึงนำไปสู่การจัดตั้งสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ขึ้นในปี 1947 โดยการนำของพลเอกชอบาอูจี ในการเรียกร้องให้คนกะเหรี่ยงจัดตั้งรัฐอิสระต่อรัฐบาลเฉพาะกาลของพม่าได้รับการปฏิเสธ จนวันที่ 17 กรกฎาคม ปี 1947 สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้จัดตั้งองค์กรป้องกันแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen Defence Organization-KNDO) ขึ้น โดยมีมาน บา ซาน เป็นผู้นำ เพื่อให้ความคุ้มครองและดูแลความปลอดภัยให้กับชาวกะเหรี่ยง (จศักดิ์ นุรุษพัฒน์, 2540: 32) ขณะเดียวกันคนกะเหรี่ยงได้ประกาศตัวเป็นอิสระและเริ่มใช้กำลังต่อต้านรัฐธรรมนูญสหภาพแห่งชาติพม่าฉบับปี 1948 ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม ปี 1949 เป็นต้นมา

อย่างไรก็ตามในสังคมของคนกะเหรี่ยงเองก็เกิดความขัดแย้งกันเอง ไม่ได้มีความเป็นหนึ่งเดียวเสมอไปส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างในการนับถือศาสนา (คือพุทธและคริสต์) อันนำไปสู่โลกทัศน์และวิถีคิดที่ต่างกันนั่นเอง ในปี 1994 ได้เกิดการตั้งกลุ่มใหม่ของคนกะเหรี่ยงขึ้น โดยพื้นฐานเป็นคนกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาพุทธ โดยคนกะเหรี่ยงกลุ่มใหม่นี้ได้แยกกลุ่มออกมาจาก KNU ซึ่งส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์ กลุ่มกะเหรี่ยงกลุ่มใหม่นี้เป็นการรวมตัวกันของคนกะเหรี่ยงพุทธ และได้ใช้ชื่อกลุ่มว่า Democratic Karen Buddhist Army: DKBA (ต่อไปจะใช้ DKBA) ความขัดแย้งของคนกะเหรี่ยงจนนำมาสู่การแยกตัวและการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาใหม่นั้น โดยพื้นฐานถือว่ามีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านศาสนา การแยกตัวออกมาของ DKBA นำไปสู่การสู้รบระหว่างคนกะเหรี่ยงด้วยกันเอง จากความร่วมมือของ DKBA ส่งผลให้กองกำลังทหารพม่าสามารถทำลายฐานที่มั่นสำคัญของคนกะเหรี่ยง (KNU) ลงได้ โดยเฉพาะการทำลายฐานที่มั่นสำคัญอย่างค่ายมานอร์ปโลว์ซึ่งถือว่าเป็นฐานที่มั่นสำคัญของคนกะเหรี่ยง เพราะมานอร์ปโลว์นั้นนอกจากจะเป็นค่ายทหารแล้วยังถือเป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง และเป็นศูนย์บัญชาการใหญ่ของกองทัพ

กะเหรี่ยง (พรพิมล ศรีไธติ, 2542: 103) และในขณะเดียวกันในปี 2010 ผู้นำทหารและกลุ่มผู้นำบางส่วนของ DKBA ก็ได้มีการแบ่งแยกออกมาเป็นกลุ่มใหม่ภายใต้ชื่อ กองกำลังพิทักษ์ชายแดน (BGF) (ต่อไปจะใช้ BGF) ซึ่งเป็นกองกำลังใหม่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลพม่า

อย่างไรก็ตาม KNU เองก็ปัญหาความขัดแย้งภายใน อันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำระหว่างนายทหารระดับผู้นำกับพลทหาร หลายครั้งนายทหารระดับผู้นำมีการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการค้าไม้กับนักธุรกิจไทยและมีชีวิตอยู่อย่างสบายแต่พลทหารชั้นผู้น้อยกลับต้องไปเสี่ยงชีวิตกับกองกำลังทหารพม่า ซึ่งเมื่อมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเข้ามาส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงในกองทัพของทหารกะเหรี่ยง (พรพิมล ศรีไธติ, 2542: 110)

จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ในส่วนของประชาชนกะเหรี่ยงเองไม่ใช่ทั้งหมดที่จะเข้าร่วมกับกองกำลังทหารกะเหรี่ยงเพื่อเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตัวเอง จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาการสู้รบระหว่างกองกำลังทหารกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ กับกองกำลังทหารพม่านั้นประชาชนกะเหรี่ยงทั่วไปกลับได้รับความผลกระทบทั้งความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สิน การอพยพหนีภัยจากการสู้รบของชนกะเหรี่ยงพม่านั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตามแนวชายแดนตะวันตกของประเทศไทยที่มีชนกะเหรี่ยงพม่าอพยพหนีภัยเข้ามาทั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวและในพื้นที่อื่นๆ ภาพการอพยพหนีภัยของชนกะเหรี่ยงในพม่านั้นสะท้อนให้เห็นว่าภายใต้อุดมการณ์ในการกู้ชาติกลับส่งผลกระทบต่อประชาชนกะเหรี่ยงเอง ไม่เพียงแต่จะต้องเผชิญกับการจู่โจมอาวุธเอาเปรียบจากกองทัพพม่าเท่านั้นแต่พวกเขายังถูกจู่โจมจากกองกำลังกู้ชาติกลุ่มต่างๆ อีกด้วย (ยศ สันตสมบัติ, 2556) ชนกะเหรี่ยงจึงเลือกที่จะหลีกเลี่ยงหนีจากสงครามเหล่านั้นมุ่งหน้ายังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้มีชีวิตที่ดีกว่า มากกว่าที่จะยืนหยัดต่อสู้ร่วมกับกองกำลังทหารกะเหรี่ยงในการต่อสู้เพื่อให้ได้อิสรภาพในการปกครองตัวเอง

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีความพยายามที่จะกลับมารวมเป็นกลุ่มเป็นก้อนอีกครั้งของกลุ่มกองกำลังทหารกะเหรี่ยงที่แตกแยกกัน โดยในปี 2013 DKBA มีการเปลี่ยนชื่อกลุ่มจาก Democratic Karen Buddhist Army” เป็น “Democratic Karen Benevolent Army” โดยคงชื่อย่อเดิมคือ DKBA ทั้งนี้ก็เพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกทางศาสนา และในการจัดงานรำลึก 65 ปีของการปฏิวัติกะเหรี่ยงเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2557 ที่ผ่านมากในพื้นที่ปกครองของกองพลน้อยที่ 7 KNLA ใกล้เมืองผาอัน DKBA เองก็ได้เข้าร่วมสวนสนามด้วย ซอว์ โมเช รองผู้บัญชาการของ DKBA ได้กล่าวว่า “เราร่วมมือกัน และขณะนี้ได้เวลาที่ชาวกะเหรี่ยงจะสามัคคีกัน” ขณะที่ซอว์ อ่อง หม่อง เอ ประธาน KNU ได้กล่าวว่าวันปฏิวัติกะเหรี่ยงเป็นช่วงที่มีความสำคัญเพื่อความสามัคคี ระหว่างชนชาติ “วันนี้เป็นวันของชาวกะเหรี่ยงทุกคน เราต้อนรับกองทัพของชาวกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ เข้าเป็นผู้ร่วมงานด้วยความอบอุ่น” (พงษ์พันธุ์ ชุ่มใจ, 10 มกราคม 2558) และในขณะเดียวกันกองกำลังติดอาวุธของ

กะเหรี่ยงสี่กลุ่ม ได้แก่ KNLA, KNDO, DKBA และสภาเพื่อความร่วมเย็นแห่งชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (KNU/KNLA-PC) ได้ร่วมลงนาม ในแถลงการณ์ การรวมตัวเป็นกองกำลังเดียวกัน ในนาม กองกำลังกะเหรี่ยงกอดูเล (Kawthoolei Armed Forces – KAF) เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2557 ที่ผ่านมา (ไทพรีดอม, 30 มีนาคม 2558) การรวมตัวหรือความพยายามที่จะร่วมมือกันเกิดขึ้นภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงระดับภูมิภาคการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและการปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้าง ส่งผลให้ประเทศพม่าเองมีความพยายามในการพัฒนาประเทศและได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มความร่วมมือดังกล่าว เช่นการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนในปี 1997 และในขณะเดียวกันรัฐบาลพม่าเองก็มีความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีการเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ที่ยังคงสู้รบกับรัฐบาล ในปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐบาลพม่าเหล่านี้ อาจส่งผลให้คนกะเหรี่ยงเองมีท่าทีและยุทธศาสตร์ในการสู้รบที่เปลี่ยนไปโดยมีความพยายามกลับมารวมกลุ่มกันของกองกำลังทหารกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้มีกลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้นและสามารถต่อกรกับอำนาจที่มีอยู่อย่างน้อย 2 กลุ่มใหญ่คือรัฐบาลกลางทั้งไทยและพม่าได้มากขึ้นภายใต้บริบทสังคมที่เปลี่ยนไป

2.2.1 การสร้างชาติ “กะเหรี่ยง”

ภายใต้ความพยายามในการจัดการปกครองด้วยตนเองของ KNU ส่งผลให้มีการพยายามจะสร้าง “ชาติ” ร่วมกัน มีธงชาติ และเพลงชาติกะเหรี่ยง

“พี่น้องกะเหรี่ยงทั้งหลาย

คนที่ดีที่สุด

ฉันรักที่สุด

ผู้ซึ่งรักในความถูกต้องยุติธรรม

ยินดีต้อนรับผู้มาเยี่ยมเยือน

เธอผู้ที่ดีที่สุด

ฉันรักเธอที่สุด” (แปลโดยผู้เขียน)

นอกจากนี้ยังมีการใช้เพลงเป็นกลไกเชิงอุดมการณ์ เช่น บทเพลงที่ผลิตซ้ำเรื่องราวเกี่ยวกับ ก่อชูเล เป็นเพลงที่เน้นย้ำถึงการมีอยู่ของประวัติศาสตร์ กำเนิดและแผ่นดินของคนกะเหรี่ยง มีลักษณะเป็นเพลงปลุกใจที่มักจะร้องเนื่องในงานพิธีเกี่ยวกับกองทัพ อย่างไรก็ตามเพลงนี้มักจะร้องในกลุ่มคนกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาคริสต์ในประเทศพม่า (จากการสอบถามนักเรียนกะเหรี่ยงพม่าคนหนึ่ง) เนื่องจากเนื้อหาในเพลงมีการเชื่อมโยงเข้ากับศาสนา (คริสต์) มีการขอพรจากพระเจ้า เพื่อช่วยให้นักกะเหรี่ยงกลับมามีอิสรภาพอีกครั้งในเพลงที่มีชื่อว่า “เยอ ก่อ เกอ ฉูอ” (แผ่นดินกะเหรี่ยงของฉัน)

“แผ่นดินปกากะเณอญเป็นแผ่นดินที่ได้รับคำอวยพรจากพระเจ้า
ภูเขา ยอดคดอย มีความอุดมสมบูรณ์จนยากจะพรรณนา
ฉันรักต้นไม้ ต้นไม้ ร่มทั้งแม่น้ำที่ใสสะอาด
ความยินดี ปรีดาในคำอวยพร
ดินแดนที่ได้รับคำอวยพรก่อชูเลอันสง่างาม
ความสง่างามทั้งหลายที่ฉันรักและเอาใจใส่
ที่เขาะหม่อมยวาคินแดนก่อชูเลดินแดนแห่งอิสรภาพ
ความสง่างามทั้งหลายที่ฉันรักและเอาใจใส่
บรรพบุรุษของเราแต่เดิมรักในความสงบ
แต่กลับได้รับการคุกคามจากคนกลุ่มอื่น
ต้องอพยพย้ายถิ่นพร้อมลูกหลาน
เดี๋ยวนี้แผ่นดินคนปกากะเณอญต้องกลายเป็นแผ่นดินของคนอื่น
พระเจ้าโปรดอวยพรให้แสงสว่างกับพวกเรา
โปรดให้พลังอำนาจกับเราเหมือนอำนาจพระเจ้าได้แผ่ไป
ขอพระเจ้าโปรดช่วยพวกเรา
นี่คือคำภาวนาที่ขอจากพระองค์ (แปลโดยผู้เขียน)

2.3 การผสมกลมกลืน “กะเหรี่ยง” ให้กลายเป็น “ไทย”

ในขณะที่คนกะเหรี่ยงพม่าย้ายถิ่นที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพในการปกครองตนเอง จนนำไปสู่การสู้รบนั้นคนกะเหรี่ยงไทยดูเหมือนจะอยู่อย่างสงบสุขเนื่องจากไม่ต้องจับปืนสู้รบกับใครเหมือนคนกะเหรี่ยงพม่า แต่ในทางกลับกันภายใต้ต้น โยบายของรัฐเพื่อจะ “กลมกลืน” คนกะเหรี่ยงให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทยนั้นคนกะเหรี่ยงกลับต้องต่อสู้กับรัฐและต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดตลอดมา ทั้งคนกะเหรี่ยงไทยและกะเหรี่ยงพม่าต่างก็มีชีวิตอยู่ภายใต้การต่อสู้กับ “รัฐ” มาโดยตลอดเพียงแต่เครื่องมือและวิธีการในการต่อสู้มีความแตกต่างกันภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แตกต่างกัน คนกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยกระจายตัวไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั้งพื้นที่ในภาคเหนือ 9 จังหวัด ภาคกลางทางด้านตะวันตก 6 จังหวัด รวมทั้งหมด 15 จังหวัด โดยในภาคเหนือมีประชากรกะเหรี่ยงอาศัยอยู่มากที่สุด จากการศึกษาด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของคนกะเหรี่ยงมักพบว่าคนกะเหรี่ยงนิยมตั้งถิ่นฐานในป่าตั้งแต่อดีต ดังคำกล่าวที่ว่า “ที่ไหนมีป่าที่นั่นมีกะเหรี่ยงและที่ไหนมีกะเหรี่ยงที่นั่นมีป่า” “ป่า” สำหรับคนกะเหรี่ยงนั้น ไม่ได้มีความหมายแค่ที่พื้นที่ทำกินเท่านั้นแต่ป่ายังเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของคนกะเหรี่ยง (คณะกรรมการอำนวยการเพื่อ

พื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง, 2554: 18) สัมพันธ์ไปกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนกะเหรี่ยง การมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์ไปกับป่าส่งผลให้คนกะเหรี่ยงต้องเผชิญกับชะตากรรมที่ถูกตีตราจากรัฐและสังคมภายนอกกว่าเป็นผู้ทำลายป่าและมีความพยายามในการอพยพคนกะเหรี่ยงออกจากป่าซึ่งเป็นส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยง ภายใต้บริบทรัฐไทยนั้นคนกะเหรี่ยงถูกจัดให้เป็น “ชนกลุ่มน้อย” หรือ “ชาวเขา” อันเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย บางช่วงถูกหาว่าเป็นคนทำลายป่า บางช่วงถูกมองว่าเป็นภัยต่อประเทศชาติ การดำเนินชีวิตของคนกะเหรี่ยงนั้นรัฐมักจะเข้ามาบีบบังคับต่อการกำหนดวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยง ขวัญชีวัน บัวแดง (2546) กล่าวถึงการเกิดขึ้นของคำว่า “ชาวเขา” ว่าเกิดขึ้นในยุคที่รัฐบาลไทยต้องเผชิญกับปัญหาทางการเมืองเนื่องจากการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศจีนในขณะนั้น ได้มีการต่อสู้เพื่อยึดอำนาจรัฐไทย โดยพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมีนโยบายในการต่อสู้กับรัฐด้วยการระดมมวลชนที่อยู่ตามป่าเขาหรือพื้นที่ในชนบท ส่งผลให้รัฐบาลไทยหันมาให้ความสนใจต่อกลุ่มคนที่อยู่บนพื้นที่สูงเหล่านั้น โดยเล็งเห็นว่าคนเหล่านี้ไม่ใช่คนไทย มีภาษาวัฒนธรรมของตนเองที่ต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในประเทศ ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงเริ่มมีนโยบายเพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากคนบนพื้นที่สูงเหล่านี้ จึงเกิดโครงการพัฒนาต่างๆ ที่มาจากความร่วมมือของรัฐบาลและองค์กรต่างๆ เช่น ปี 2498 มีการตั้งโรงเรียนสอนภาษาไทยโดยตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นบนพื้นที่สูง ปี 2502 มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อสงเคราะห์ชาวเขาขึ้น อีกทั้งในปี 2508 มีการจัดตั้งโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาชาวเขาได้แก่ 1. มีการตั้งศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในจังหวัดที่มีชาวเขาอาศัยอยู่และส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานตามหมู่บ้านต่างๆ 2. จัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ศึกษา เพื่อวิจัยเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆ และ 3. จัดตั้งโครงการชาวเขาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ทางจิตใจให้ชาวเขา มีความจงรักภักดี และมีการสำรวจประชากรชาวเขาโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจชาวเขาและแบ่งกลุ่มชาวเขาเหล่านี้ออกเป็นเผ่าต่างๆ ทั้งหมด 13 เผ่ารวมทั้งในปี 2508 มีการตั้งโครงการพระธรรมจาริกเพื่อเผยแพร่ศาสนาพุทธให้กับชาวเขابนพื้นที่สูง และปี 2512 มีการตั้งโครงการหลวงเพื่อทำงานวิจัยและเผยแพร่การเกษตรบนพื้นที่สูง (จิระวรรณ บรรเทาทุกข์และคณะ, 2557)

การแบ่งกลุ่มคนบนพื้นที่สูง (รวมทั้งคนกะเหรี่ยง) ให้กลายเป็นชาวเขานั้นเกิดขึ้นเนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่ากลุ่มคนเหล่านั้นจะเป็นภัยต่อประเทศและเป็นบ่อนทำลายประเทศซึ่งถือเป็นทรศนะที่แฝงไปด้วยอคติและความคิดที่มองว่ากลุ่มคนเหล่านั้นมีความด้อยกว่า ล้าหลัง และเป็นภัยต่อประเทศชาติ นอกเหนือจากการดำเนินโครงการต่างๆของรัฐบาลต่อชาวเขาเหล่านี้แล้ว ในช่วงเวลาดังกล่าวยังถือว่าเป็นยุคที่มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชาวเขาเกิดขึ้นอย่างจริงจังโดยความร่วมมือของหน่วยงานราชการต่างๆ และเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ยุติบทบาทในปี 2525

ภาพลักษณ์ของคนกะเหรี่ยงในการทำลายชาตินั้นเริ่มหายไปแต่ขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาใหม่ตามมา คือปัญหาคนกะเหรี่ยงในการเป็นผู้ปลูกฝิ่นและตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งรัฐบาลมองเห็นว่าปัญหาดังกล่าว เป็นภัยต่อประเทศในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม แรงกดดันจากชาติตะวันตกให้มีการ ลดพื้นที่ในการปลูกฝิ่นเนื่องจากฝิ่นและเฮโรอีน รัฐบาลไทยจึงให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติใน การสำรวจพื้นที่ในการปลูกฝิ่นและมีแนวคิดในการสนับสนุนการปลูกพืชทดแทนให้กับชาวบ้าน ในปีพ.ศ. 2520 และเริ่มมีโครงการพัฒนาพื้นที่สูงเกิดขึ้นและหลายๆ โครงการอันเนื่องจากความ ร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ ในขณะเดียวกันรัฐบาลไทยก็ดำเนินนโยบายขึ้น ใต้ขาดกับพื้นที่ปลูกฝิ่นของชาวเขาโดยในปี 2527 กลุ่มทหารพรานและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน อื่นๆ ได้มีการตัดฟันไร่ฝิ่นที่ชาวบ้านปลูก ทำลายทิ้งผลผลิตของชาวบ้านจนหมด ซึ่งการกระทำ ดังกล่าวส่งผลให้ชาวบ้านไม่กล้าที่จะกลับไปปลูกฝิ่นอีก (ขวัญชีวัน บัวแดง, 2546: 39)

จนกระทั่งปี 2530 เป็นต้นมาความเท่าเทียมของรัฐต่อ “ชาวเขา” ในฐานะกลุ่มที่เป็นภัยต่อความ มั่นคงของชาติเริ่มเปลี่ยนไปกลายเป็นกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ ดู เหมือนสถานการณ์ของคนกะเหรี่ยงจะดีขึ้นเนื่องจากภาพลักษณ์ในด้านลบเริ่มหายไป ภาพลักษณ์ ของความเป็นชาวเขาที่ด้าหลังและเป็นภัยต่อประเทศนั้นเริ่มหายไปโดยเฉพาะในทางราชการ แต่ อย่างไรก็ตามคนกะเหรี่ยงต้องประสบกับปัญหาที่หนักกว่าเดิมซึ่งเป็นปัญหาที่กระทบกับการดำเนิน ชีวิตและความเป็นอยู่ของคนกะเหรี่ยง นั่นคือปัญหาการแย่งชิงและการจัดการด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ หลังจากมีการยุติการสัมปทานป่าไม้ตั้งแต่ปี 2532 รัฐบาลมีแนวคิดด้านการ จัดการทรัพยากรป่าไม้ใหม่ โดยมีแนวคิดในการเพิ่มปริมาณป่าไม้ของประเทศขึ้น ในการเพิ่ม ปริมาณป่าในประเทศ รัฐจึงได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ด้วยการตรากฎหมายขึ้นแต่กฎหมายที่รัฐตรา ขึ้นนั้นส่งผลกระทบต่อคนบนพื้นที่สูงโดยตรงโดยเฉพาะคนกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในป่ามาเป็น เวลานาน รัฐบาลมีการตรากฎหมายจำกัดพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนวิถี การผลิตไม่ให้ทำไร่หมุนเวียนอีกต่อไป ซึ่งการทำไร่นั้นถือเป็นวิถีการผลิตของคนกะเหรี่ยงที่ทำมา หลายชั่วอายุคน มีการจับกุมชาวบ้านที่มีการตัดไม้เพื่อทำไร่หรือสร้างบ้าน (ขวัญชีวัน บัวแดง อ้าง แล้ว: 44-45) และมาตรการที่สำคัญของรัฐอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคนกะเหรี่ยงที่สุดคือ การ อพยพคนออกจากป่าซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ส่งผลสะท้อนใจต่อคนกะเหรี่ยงเป็นอย่างมากเนื่องจากต้อง ย้ายออกจากพื้นที่เดิมที่เคยอาศัยอยู่มากหลายร้อยปี รัฐบาลสั่งให้มีการอพยพคนออกจากป่าโดย รับปากว่าจะหาที่อยู่ใหม่ให้แต่ขณะเดียวกันที่อยู่ใหม่ที่รัฐบาลหาให้นั้นก็ใหม่เหมือนกับที่อยู่เดิม ไม่มี น้ำ ไม่มีที่สำหรับทำมาหากินในช่วงเวลาดังกล่าวนี้เองคนกะเหรี่ยงได้มีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้อง สิทธิในการอยู่กับป่า และมีการเกิดขึ้นขององค์กร เครือข่ายความร่วมมือต่างๆอย่างมากมายทั้ง ภาครัฐและเอกชน รวมทั้งคนกะเหรี่ยงเอง

กลุ่มคนกะเหรี่ยงที่ได้รับการศึกษาและทำงานกับองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรทางศาสนาและองค์กรพัฒนาเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทในการเคลื่อนไหวเพื่อเปิดพื้นที่ให้กับคนกะเหรี่ยง สื่อสารให้คนภายนอกได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมของคนกะเหรี่ยงที่ใกล้ชิดสัมพันธ์ไปกับธรรมชาติ ผ่านเวทีการสัมมนา งานเขียนต่างๆ รวมทั้งผ่านผลงานเพลง ดังเพลง “ปกากะญอก็มีหัวใจ” ที่ขับร้องโดยชิ สุวิธาน ได้บอกเล่าเรื่องราวของคนกะเหรี่ยงว่า

“ใครๆ ก็หาว่าฉันนั้นเป็นคนป่าเป็นคน ไร่ซึ่งที่อยู่อาศัย
เป็นคนต่างถิ่นต่างแดนซึ่งตัวฉันไม่เข้าใจ
ฉันอยู่กับป่ามาตั้งแต่เกิดถิ่นฐานกำเนิดฉันอยู่ตรงนี้
บรรพบุรุษฉันเคยทำกินสายน้ำพงพีหล่อเลี้ยงชีวิต
ฉันเรียกตัวเองว่าปกากะญอซึ่งหมายความว่าฉันก็คือคน
ปกากะญอ ปกากะญอ ปกากะญอ ปกากะญอ
คนปกากะญอก็มีหัวใจ
ฉันเป็นคนป่าเป็นคนภูเขาใช้ฉันเป็น
ฉันอยู่บนภูเขาทำมาหากิน โปรดจงเข้าใจฉันมีจิตใจเหมือนคนทั่วไป”

การเคลื่อนไหวของคนกะเหรี่ยงนั้นได้รับการส่งเสริมจาก องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชนหลายแขนง นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยและงานเขียนที่อธิบายให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างคนกะเหรี่ยงและธรรมชาติ วิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยงที่ยึดโยงอยู่กับธรรมชาติ ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ภาพลักษณ์ของคนกะเหรี่ยงถูกนำเสนอในฐานะคนที่มีความรักและผูกพันกับธรรมชาติกระทั่งแม้แต่ชื่อเรียกคนกะเหรี่ยงเองก็ถูกเปลี่ยนมาเป็น “ปกากะญอ” ดังที่ใช้กันในปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาของการต่อสู้แม้คนกะเหรี่ยงจะสามารถนำเสนอตัวตนของตนเองในฐานะคนที่สามารถอยู่ร่วมกันกับป่าได้ แต่การยอมรับดังกล่าวก็เป็นไปเพียงระดับหนึ่งเพราะในปัจจุบันคนกะเหรี่ยงก็ยังคงมีการเคลื่อนไหวในประเด็นด้านทรัพยากรและยังมีประเด็นปัญหาใหม่ๆ เข้ามาแทนที่ ผ่านมติกรม. 3 สิงหาคม 2553 ว่าด้วย “แนวนโยบายและหลักปฏิบัติเพื่อการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง” ด้านหนึ่งอาจถือว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของคนกะเหรี่ยงในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง มติกรม. 3 สิงหาคม ได้กำหนดนโยบายหลักทั้งหมด 5 ประเด็นเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตคนกะเหรี่ยงอันประกอบด้วย 1. ประเด็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม 2. การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม 3. การจัดการทรัพยากร 4. สิทธิในสัญชาติ และ 5. ด้านการศึกษา (คณะกรรมการอำนวยการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตคนกะเหรี่ยง, 2554) สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยงที่ยังต้องประสบกับปัญหาและคนกะเหรี่ยงเองยังคงต้องดิ้นรนต่อสู้ต่อไป

2.4 สถานการณ์ปัจจุบันของคนกะเหรี่ยงในอาณาบริเวณชายแดนไทย-พม่า

ปัจจุบันชุมชนคนกะเหรี่ยงมีบ้านเรือนอาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่าตั้งแต่เชียงรายลงไปตลอดเทือกเขาถนนธงชัยไปจนถึงจังหวัดระนอง (วินัย บุญถือ, 2545: 36) คนกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนหลายกลุ่มแตกต่างกันไป ทั้งภาษา ศาสนา และช่วงเวลาของการตั้งถิ่นฐาน มีทั้งคนที่อยู่มานานและกลุ่มใหม่ที่หนีภัยสงครามเข้ามาในพื้นที่ชายแดน

ในงานศึกษาของ พรสุข เกิดสว่าง (2556) ได้กล่าวถึงพื้นที่ชายแดนไทย-พม่าด้านตะวันตกของไทยว่า พื้นที่ชายแดนแห่งนี้เป็นบ้านของคนกะเหรี่ยงมาแต่เนิ่นนานก่อนเกิดเส้นพรมแดนไทย-พม่า อันมาจากการปักปันเขตแดนเพื่อแบ่งเขตปกครองตามคำร้องขอของข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำอินเดียต่อรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้สูงอายุชาวไทยจากอำเภอเมืองตากซึ่งหากยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันก็น่าจะมีอายุร่วมปีได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ในสมัยหนุ่มๆ ที่ตนจี๋มาแม่สอดและล่องแพต่อมาทำเหมืองแร่ในอำเภอท่าสองยางนั้น ดินแดนแถบนี้ไม่มีคนไทยอาศัยอยู่เลย หากเป็น “บ้านเมืองของคนกะเหรี่ยง” ทั้งหมด

ในงานศึกษาของอรรถวุฒิ เกียรติวัฒน์ (2544) กล่าวว่าสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบแม่สอดก่อนการปักปันเขตแดนแม่น้ำเมยไม่ถูกรับรู้จากประชาชนในท้องถิ่นว่าเป็นเส้นแบ่งเขตแดน แต่จะเป็นแหล่งรวมหรือศูนย์กลางของชุมชนเสียมากกว่า เนื่องจากสมัยก่อนแม่น้ำถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงพบว่ามีชุมชนตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำจำนวนมาก โดยประชากรดั้งเดิมคือ “ชนชาติกะเหรี่ยง” ก่อนที่ชาวไทยล้านนาและชาวพม่ารวมทั้งชนชาติอื่นๆ จะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน สังเกตได้จากชื่อของสถานที่ที่เป็นภาษากะเหรี่ยงกระจายอยู่ทั่วไปในแอ่งที่ราบแม่สอด

นอกจากคนกะเหรี่ยงดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนแล้ว ชายแดนยังเป็นพื้นที่สำคัญที่กองกำลังทหารกะเหรี่ยงเลือกใช้เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการตั้งฐานทัพเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลพม่า ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มกะเหรี่ยง KNUP (Karen National United Party) ที่ได้แยกตัวออกมาจาก KNDO แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงอิสระ เมื่อพ่ายแพ้ต่อกองทัพพม่าภายใต้การนำของนายพลเนวินที่ได้ขับไล่กองกำลังทหารกะเหรี่ยงให้ออกไปจากเขตพม่าในปี 1958 ส่งผลให้กลุ่มกะเหรี่ยงภายใต้การนำของ KNUP ได้รวมตัวกันและจัดตั้งรัฐบาลชาวกะเหรี่ยงคือ Kawthoolei Governing Body โดยมีจุดมุ่งหมายจะจัดตั้ง รัฐกะเหรี่ยงบริเวณชายแดนไทย (พรพิมล ตรี โขติ, 98-99) หรือกองกำลังชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงภายใต้การบริหารและการควบคุมของนายพล โบเม็ยะ ก็มีฐานที่มั่นอยู่บริเวณชายแดนไทย มีเมืองหลวงซึ่งเป็นที่ตั้งของคณะรัฐบาลกะเหรี่ยงที่เมืองมานอร์ปโลว์ มีอาณาเขตที่อยู่ในความปกครองมากกว่า 800 กิโลเมตรระหว่างชายแดนไทยกับพม่า (พรพิมล ตรี โขติ, อ้างแล้ว) หรือในปัจจุบันฐานที่มั่นของกองกำลังทหารกะเหรี่ยงยังคงปฏิบัติการอยู่

ในบริเวณชายแดน เช่น KNLA มีกองบัญชาการอยู่ในเมืองผาอัน รัฐกะเหรี่ยงบริเวณตรงข้ามกับ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก หรือ KNDO มีฐานที่มั่นตรงข้ามกับ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก (ไทยรัฐออนไลน์, 18 มิถุนายน 2558) หรือกองกำลัง DKBA กลุ่มก่อทุบอบที่มีฐานที่มั่น อยู่บริเวณชายแดนไทย-พม่าบริเวณบ้านมอเกอร์ไทย ตำบลวาลเลย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก (ผู้จัดการออนไลน์, 18 มิถุนายน 2558)

งานศึกษาของ Rajah (1990) ซึ่งให้เห็นถึงยุทธศาสตร์ของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อแบ่งแยก ดินแดนของคนกะเหรี่ยงว่ามีปฏิบัติการอยู่ในอาณาบริเวณชายแดนไทย-พม่าทั้งนี้เพราะ พื้นที่ บริเวณชายแดน โดยรอบประกอบไปด้วยคนกะเหรี่ยงนั้นหมายถึงคนกะเหรี่ยงเหล่านี้จะช่วย สนับสนุนขบวนการอีกทั้งบริเวณชายแดนยังประกอบไปด้วยอำนาจอธิปไตยของสองประเทศ หาก เกิดการสู้รบก็สามารถหลบหนีเข้ามายังประเทศไทยซึ่งมั่นใจว่าจะได้รับการปกป้องเพราะทั้งไทย และพม่าต่างเคารพในความมั่นคงของดินแดนของกันและกัน

นอกจากกองกำลังทหารกะเหรี่ยงแล้ว คนกะเหรี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบระหว่าง กองกำลังทหารกะเหรี่ยงและรัฐบาลพม่า ถือเป็นกลุ่มสำคัญที่ได้ที่มีการอพยพหนีภัยอยู่ในบริเวณ ชายแดน การหนีภัยจากการสู้รบดังกล่าวทั้งที่เป็นกรณีจากหมู่บ้านเดิมเข้าไปหลบซ่อนใน ป่าหรือบริเวณอื่นที่เรียกว่า “ผู้พลัดถิ่นภายใน” (Internally Displaced Persons: IDPs) หรือกลุ่มที่หนี ข้ามฝั่งมายังประเทศไทยทั้งที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ตามพื้นที่ชายแดนและนอก พื้นที่ในเขตประเทศไทย การอพยพหนีภัยของคนกะเหรี่ยงในพม่าเข้ามายังไทยส่งผลให้เกิดการ จัดตั้งพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ขึ้นตั้งแต่ปี 2527 คือพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ห้วยกะโหลก อำเภอแม่สอด (ขวัญชีวัน บัวแดง, 2556: 27) จนกระทั่งปี 2538 หลังจากที่กองกำลังทหารพม่าเข้าโจมตีค่ายมา เนอร์ปโลว์ซึ่งเป็นฐานที่มั่นสำคัญของ KNU ได้ จนกระทั่งนายพลโบเมียะได้ได้ถอยมาอยู่ที่มั่นใหม่ คือค่ายคอมูร์ แต่ฐานที่มั่นดังกล่าวก็ถูกทหารพม่าเข้าโจมตีและยึดได้ในเวลาต่อมา (พรพิมล ตรี โชติ, 2542: 103)

ผลจากการเข้ายึดค่ายมาเนอร์ปโลว์ได้สำเร็จส่งผลให้คนกะเหรี่ยงได้อพยพเข้ามายัง ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ และในขณะที่ทหารกะเหรี่ยงเอง ต้องกระจัดกระจายแยกย้ายไปสู่บริเวณต่างๆ ในเขตชายแดน เพื่อรวมตัวเป็นกองโจรเพื่อต่อสู้กับ รัฐบาลทหารพม่าต่อไป (พรพิมล ตรี โชติ, 2542: 103) กระทั่งปัจจุบันมีพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ทั้งหมด 9 แห่งใน 4 จังหวัด คือ แม่ฮ่องสอนจำนวน 4 แห่ง ตากจำนวน 3 แห่ง กาญจนบุรีจำนวน 1 แห่งและราชบุรีจำนวน 1 แห่ง โดยผู้คนส่วนใหญ่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ เป็นคนกะเหรี่ยง โดย พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือ พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ แม่หละ ตั้งอยู่ในจังหวัดตาก

ในด้านหนึ่งพื้นที่ชายแดนกลายเป็นชุมทางแห่งการเคลื่อนย้าย การต่อรอง การหลบภัย และแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าให้กับชีวิต สำหรับชนชายขอบและกลุ่มชาติพันธุ์มากมายหลายกลุ่ม (ยศ สันตสมบัติ, 2556: 89) แต่ในอีกด้านหนึ่งการหนีภัยการสู้รบและเข้ามาอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ของคนกะเหรี่ยงนั้น ส่งผลให้ชีวิตของผู้คนเหล่านั้นกลายเป็นชีวิตที่ (เกือบ) เปลือยเปล่าเพราะถูกทอดทิ้ง ไม่ได้มีความมั่นคงและแน่นอนในอนาคต (เดชา ตั้งสีฟ้า, 2556: 474)

ในระดับชีวิตประจำวันคนกะเหรี่ยงในพื้นที่ชายแดนเองก็มีปฏิสัมพันธ์และการเดินทางข้ามพรมแดนอยู่ตลอดเวลาผ่านการการค้าขาย การแต่งงานระหว่างสองฟากฝั่ง การเดินทางไปเยี่ยมญาติ การไปร่วมงานพิธีต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนาของชุมชนที่อยู่คนละฝั่งแม่น้ำ หรือบางครั้งครอบครัวอาจข้ามไปทำการเกษตรอีกฝั่งหนึ่งในที่ดินเดิมของครอบครัว (ขวัญ ชีวัน บัวแดง, 2556: 17) นอกจากนี้ประเด็นเรื่องการศึกษาก็เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายข้ามฝั่งของผู้คนในพื้นที่ชายแดน ตลอดแนวชายแดนไทย-พม่า จึงเกิดศูนย์การเรียนขึ้นโดยในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากนั้นมีศูนย์การเรียนมากกว่า 74 แห่ง มีเด็กนักเรียนกว่า 14,000 คน ศูนย์การเรียนเหล่านี้ก่อตั้งขึ้นเพื่อรองรับเด็กและเยาวชนทั้งคนพม่า เด็กชนเผ่ากลุ่มต่างๆ และโดยเฉพาะคนกะเหรี่ยงพม่า ที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยและไม่ได้เรียนหนังสือในสถานศึกษาภายในประเทศ หรือนักเรียนบางส่วนก็ข้ามฝั่งจากประเทศพม่าเพื่อเข้ามาเรียนและเดินทางกลับบ้านในช่วงวันหยุดหรือปิดภาคเรียน โรงเรียนเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและการดูแลจากองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ (มูลนิธิช่วยไ้พรมแดน, 10 มิถุนายน 2558)

2.5 สรุปท้ายบท

คนกะเหรี่ยงมีประวัติศาสตร์ของตัวเองที่สืบทอดกันมาผ่านทา ตำนาน นิทานหรือเรื่องเล่าที่แสดงให้เห็นว่าทั้งคนกะเหรี่ยงไทยและคนกะเหรี่ยงพม่าต่างก็มีบรรพบุรุษร่วมกันมา แต่พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในการเกิดขึ้นของการล่าอาณานิคมจนนำไปสู่การกำเนิดเส้นแบ่งพรมแดนรัฐชาติมีผลทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “กะเหรี่ยงไทย” และ “กะเหรี่ยงพม่า” การอยู่ภายใต้รัฐชาติที่ต่างกันส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยงที่ต่างกัน

คนกะเหรี่ยงพม่านั้นมีสำนึกในเรื่องชาตินิยม อันเป็นผลมาจากการเกิดตัวหนังสือเขียนของคนกะเหรี่ยงโดยมิชชันนารีที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา อีกทั้งความใกล้ชิดกับเจ้าอาณานิคมอย่างอังกฤษมีผลให้คนกะเหรี่ยงมีฐานะทางการศึกษา การเมืองการปกครองและเศรษฐกิจที่สูง จึงนำไปสู่การเกิดปัญญาชนของคนกะเหรี่ยงที่ต้องการอิสระในการปกครองตัวเองจากพม่าปัจจุบันแม้สงครามกับรัฐบาลยังไม่สงบลงแต่ความขัดแย้งภายในของคนกะเหรี่ยงมีท่าทีที่ดีขึ้น มีการกลับมารวมตัวกันอีก

ครั้งของคนกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ ทั้ง KNU และBDKA มีการเปลี่ยนชื่อกลุ่ม DKBA จาก Democratic Karen Buddhist Army” เป็น “Democratic Karen Benevolent Army” เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางศาสนา การเรียกชื่อกองทัพกะเหรี่ยงทั้งหมดภายใต้ชื่อ “กองกำลังทหารกะเหรี่ยงเพื่อเอกราช ภายใต้กฎหมายแห่งรัฐกะเหรี่ยง”

สำหรับคนกะเหรี่ยงไทยนั้นภายใต้รัฐไทย รัฐพยายามใช้นโยบาย “กลมกลืน” คนกะเหรี่ยงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของไทย การเข้ามาให้ความสนใจกับคนกะเหรี่ยงนั้นเริ่มตั้งแต่ความขัดแย้งทางการเมืองของรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย รัฐบาลจึงเข้ามาสำรวจและจัดประเภทคนบนที่สูง เป็นกลุ่มต่างๆ และใช้ชื่อเรียกว่า “ชาวเขา” โครงการพัฒนาต่างๆ จึงได้เข้ามาสู่ชุมชนชาวเขา ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากคนกะเหรี่ยง (และชาวเขากลุ่มอื่นด้วย) ยังคงมีอยู่เรื่อยๆ ทั้งปัญหาการปลูกฝิ่นและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาตินั้นถือเป็นปัญหาสำคัญของคนกะเหรี่ยง การเกิดขึ้นของวาทกรรมคนกะเหรี่ยงทำลายป่า ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบของคนกะเหรี่ยง รัฐบาลจึงมีนโยบายต่างๆ เข้ามาจัดการกับปัญหาเหล่านี้ โดยเฉพาะนโยบายการอพยพคนออกจากป่า ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อคนกะเหรี่ยง จึงเกิดการลุกขึ้นสู้ของคนกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตัวเอง การต่อสู้ของคนกะเหรี่ยงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีมติกรม.3 สิงหาคม 2553 เกี่ยวกับแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตคนกะเหรี่ยงแต่ในทางปฏิบัติการดำเนินการยังมีความคืบหน้าน้อย

การเกิดขึ้นของพรมแดนรัฐชาติจึงนำไปสู่การเกิดขึ้น “กะเหรี่ยงไทย” และ “กะเหรี่ยงพม่า” ส่งผลให้คนกะเหรี่ยงไทยและกะเหรี่ยงพมามีความแตกต่างกันแต่การเกิดขึ้นความร่วมมือในระดับภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของแนวคิดสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง การเตรียมพร้อมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 โครงการความร่วมมือในระดับภูมิภาคดังกล่าวนำมาสู่ความเปลี่ยนแปลงต่อประเทศสมาชิกทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง เกิดการลดลงของความขัดแย้งและอุดมการณ์ทางการเมือง เกิดโครงการพัฒนาต่างๆ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ได้รับการพัฒนาและได้รับความสนใจ มีการพัฒนาโครงการความร่วมมือระหว่างกลุ่มสมาชิกทั้งการพัฒนาการขนส่ง การสื่อสาร พลังงาน สภาพแวดล้อมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งโครงการเหล่านี้เป็นการรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวซึ่งล้วนแต่เป็นผลทางเศรษฐกิจ (ยศ สันตสมบัติ, 2556: 23)

พม่าเองมีความพยายามในพัฒนาประเทศและเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งจัดให้มีการเลือกตั้งในพม่าเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2553 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 20 ปีของพม่า และในขณะเดียวกันรัฐบาลพม่ายังมีความพยายามในการสร้างสันติภาพในพม่า โดยการทำการเจรจาหยุดยิงกับกองกำลังติดอาวุธของชนกลุ่มน้อยทั้งหลาย แม้การเจรจาหยุดยิงกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆจะเคยมีมาก่อนหน้านี้หลายครั้งและยังไม่ประสบผลสำเร็จ ในเว็บไซต์ INN ในวันที่ 1 เมษายน 2558 ได้เสนอข่าว นาย เต็ง เส่ง ประธานาธิบดีสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ได้เดินทางมาร่วมงานประชุมพร้อมกับตัวแทนจากชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มเรื่องสนธิสัญญายุติการสู้รบทั่วประเทศเพื่อทำการลงนามหยุดยิงและยุติการสู้รบตามแนวชายแดนถือว่าเป็นการประชุมครั้งที่ 7/2558 นับว่ารัฐบาลพม่าต้องการเจรจาหยุดยิงและยุติสงครามร่วมสร้างสันติภาพกับ ชนกลุ่มน้อย เพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC อย่างเต็มตัว (ไอเอ็นเอ็นนิวส์, 30 เมษายน 2558)

การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลพม่าส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน (โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี) ผู้คนในพื้นที่ชายแดนมีความหวังที่ดีขึ้น มีการเกิดขึ้นของสิ่งก่อสร้างลักษณะถาวรในสองข้างทาง ในส่วนของการค้าชายแดนเป็นไปอย่างคึกคัก เกิดเวทีกลางที่ทำให้คนหลากหลายชาติพันธุ์เข้ามาปฏิสัมพันธ์กันในพื้นที่เศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น อย่างน้อยก็ในพื้นที่ที่ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจกระทบไปถึง และในขณะเดียวกันก็มีการกลับมาเปิดใหม่ของมหาวิทยาลัยที่ก่อนหน้านี้เคยปิดไป (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 9 มิถุนายน 2558)

ในขณะเดียวกัน โครงการพัฒนาต่างๆที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่ส่วนใหญ่ มักจะเน้นในเรื่องเศรษฐกิจบางครั้งส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนและชุมชน เช่น โครงการร่วมมือของรัฐบาลจีน ไทยและพม่าในการสร้างเขื่อนในแม่น้ำสาละวินนั้น เขื่อนฮัตถิคือหนึ่งในโครงการความร่วมมือระหว่างทั้งสามประเทศ ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างที่อยู่ในพื้นที่ของรัฐกะเหรี่ยงในพม่าตรงข้ามกับชายแดนไทย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการก่อสร้างดังกล่าวได้รับการคัดค้านจากทั้งคนกะเหรี่ยงในพื้นที่ชายแดนทั้งจากไทยและพม่า เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตทั้งของคนและสัตว์ในแม่น้ำสาละวินและในขณะเดียวกันการสร้างเขื่อนซึ่ง

เป็นพื้นที่ของคนกะเหรี่ยงนั้นส่วนใหญ่แล้วชาวบ้าน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ดังนั้นชาวบ้านจึงเกรงว่าไม่ได้รับการชดเชยที่เพียงพอ (ผู้จัดการออนไลน์, 30 มีนาคม 2558)

ดังนั้นแล้วจะเห็นได้ว่าความร่วมมือระดับภูมิภาคที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ในการสร้างโครงการความร่วมมือต่างๆซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศต่างๆ ส่วนหนึ่งโครงการพัฒนาเหล่านี้ก็ได้สร้างความกึกกักให้กับพื้นที่ชายแดน ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนในชายแดน (รวมทั้งคนกะเหรี่ยง) มีความสว่างไสวและมี“ความหวัง” ในทางที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาหลายๆโครงการที่ยังขาดความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมจากประชาชน ดังเช่นเขื่อนฮัตจีในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่าในเขตอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นส่งผลให้คนกะเหรี่ยงยังคงต้องลุกขึ้นสู้เพื่อเรียกร้องความสิทธิและความเป็นธรรมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ตัวเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved